

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulat u de 2 ori, si Fóica una data pe septemana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. in laintrulu monarhiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la tóte postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 44.

Brasovu, 31. Maiu 1861.

Anulu XXIV.

Brasovu, in 9. Iuniu n. 1861.

Eri pe la 1 óra dupa prandiu sosi aici Esceleti'a Sa D. gubernatoriu alu Ardealului conte MICO intimpinatu de timpuriu de o élita numerósa a cetatei cu carete si de vr'o 180 calareti de pre sate, cu flamure atatu magiare catu si sase si fú cu o forte caldurósa primire intre vivate si éljenuri necurmate imbraciosiata de o mare multime de poporu si la descalecare. Strad'a Vamei era serbatoresce pregatita cu covóre aternate de pe ferestri si cu flamure nationale de toata co-loarea.

Indata dupa sosirei ilu bineventara tóte oficiolatele si corporatiunile, precum si preotimea de tóte confesiunile. Noi impartasim salutarea de binevenire facuta si cu acésta ocazinne prin elocintulu nostru Dn. protopopu Ioanu Popas u in fruntea preotimei si a profesorimei romane de aici, a carei testu fú urmatoriulu :

„Esceleti'a Vóstra Domnule conte gubernatoru!

Clerulu, profesorii si poporulu romanu din cetatea si districtulu Brasovului se folosesce de ocajunea ce i s'a datu, de a ve gratula Esceletiei Vóstre pentru bun'a venire in mediuloculu nostru, cu atata mai vertosu, ca indata ce natiunea romana a intielesu, cumca Maiest. Sa Imperatulu si Marele Principe alu Transilvaniei s'a induratu a veni pe Esceleti'a Vóstra de gubernatorulu Tieriei, — a salutatu in actulu acésta restauratiunea practica a principiului libertathei constitutionale, alu caruia aparatori caldurosu a'ti fostu Esceleti'a Vóstra totudeauna, sciindu totu deodata a impreuna cu acestu principiu salutare iubirea de dreptate nefatiarita si silint'a de a impaciui diferitele interese si cerintie ale locuitorilor tieriei.

Dumnedieu se ve tienă pe Esceleti'a Vóstra la multi fericiți ani! Dumnedieu se ve binecuvinte toti pasii, te' veti face Esceleti'a Vóstra spre fericiroa tuturor natuunilor patrii nostra!!

Se traiésca! La care se intonă unu se traiésca.

La acestea Escel. Sa, dupa ce a premis ca a intielesu bine cele dise, dar' nu posede cunoscintia limbei romane incatua sa se pótá esprime, respusse in limb'a magiara: ca din partei va face totu ce i va sta in putintia spre a impacá diferitele interese si cerintie a le locuitorilor Ardealului; la acésta inse se cere bun'a intielegere intre natiuni, incheindu: „ca acésta buna intielegere o legu de consciintia Dvóstra, ca-ci de ne vomu desbiná, ne topim cu totii.“

Corporatiunea neguigatorésca romana cu cunoscutulu nostru barbatu alu natiunei Georgiu Baritiu in frunte, dimpreuna cu reprezentantii camerei comerciale si industriale inca 'si facu reverintia sa si primi cele mai vii expresiuni de aplecare de a mediuloci totu potintiosulu sucursu la acésta tagma, care e vieti'a si puterea in statu, ei Esc. Sa dandu man'a demnului nostru barbatu Baritiu, ilu posti de séra la sene, candu pe lunga o primire forte descendenta si confiden-tiala tienura unu discursu mai de o óra intréga despre starea lucrurilor de facia. —

Sér'a la iluminare se prefacu dintr'odata tóta piati'a din 3 laturi in mare de flacari casionata atatu de iluminarea ferestrelor catu si de unu treiconductu cu tortie din 3 strade cu flamurele nationaliloru sei si cu music'a inainte, cari se unira la cortelulu Maritului óspe, unde i se tienu in limb'a germana o cuventare de bine-ai venit u numele a tóte trele natiuni representate aici, si i se intonara vivate si se traiésca, la care Esceleti'a Sa i si respică multiumirea in limb'a germana. Se mai esecutara 2 cantece germane si Szozatulu si intre vivate se fini acestu actu de reverintia catra reprezentantele Maiestathei Sale, care pe lunga rarulu simtiu de umanitate mai intrunesce in persón'a sa atatea virtuti, pe cate nu credemu se se mai afle intrunite in vreunu altu patriotu dintre magiarii ardeleni.

Romanii 'si intrunira cu fratii sasi si magiari ovatiunile sale, si cu tóte ca inca nu avura motivu pana acum a se reversa in simtiuri de bucuria si multiumire ce i s'ar si potutu nasce din restituirea autonomiei constitutionale atunci, candu sorórele natiuni cu ocajunea restaurariloru nu siaru fi trasu jarulu numai camu la o'a s'a, fora a luta privire la dreptele pretensiuni ale romaniloru, totusi dovedira si ou acésta ocajune, ca déca fratii loru li se voru aratá si drepti, atunci inim'a loru plina de afecte de fratiatate si cointielegere spre edificarea fericirei patriei, stimarea si darea sucursului loru demnita-

riloru ei legiuiti spre a sustine ordinea si bun'a intielegere, se va reversa in cele mai simpatisatore si mai sincere dovedi, ca fratiatatea areata loru in mesur'a dreptatei va precumpani orce altu bine preconcepitu din interesele eschismului. —

A dou'a di, dupa ce Esceleti'a Sa visità institutele — si casele publice, bisericele, dupa prandiu, ce urmă suptu muzica, că si celu de eri, porni dupa 4 óre, comitatu earasi de calareti si carete intre vivate entusiastic catra Sangeorgiu de Sepsi in Secuime spre a'si continua misiunea ordinei si a patriotismului seu celui invapaietu. Dumnedieu se'i conduca pasii, că se realizeze comun'a fericire a patriei, care are atata lipsa de fratiésca impreuna-intielegere, care numai basata pe spiritulu de abnegare si de dreptate pote prospera!

Tocma primimu urmatoriulu

Circulariu.

Preinaltia'ta Sa c. r. si apostolica Maiestate prin gratiosulu seu decretu emanatu in 22. Maiu a. c. si in urm'a maritei ordinatiunii totu din aceeasi luna diu'a 24. sub numerulu de curte 1649, catra escelsulu gubernu alu tieriei indreptate, mie de catra acestu prea maritu gubernu sub datu 5. Iuniu a. c. Nr. 1910 impartasito, induranduse a me denumi de capitau supremu alu districtului Nasendu, spre a mi se face instatiunea prin Domnii comisari guberniali: Ilustrele D. comite Gabriele de Bethlen, consiliariu si magnificul D. Alessandru Pál secretariu gubern, si spre a se poté organisa distriptulu, amu statutu a se tiené congregatiunea distriptuale pe 18. Iuniu st. n. a. c. in Nasendu, la care 'su postiti toti locuitorii, si proprietarii spre acea indreptatiti, si intre ceialalti sunt provocate tóte comunele jdin distriptu se tramita din partesi cate 2 deputati.

Clusiu, in 6. Iuniu st. n. 1861.

Alessandru Bohetielu,
capitanu supremu.

Din Secuime, 10. Iuniu s. n.

Precum in Ungaria o parte a ungurilor pôrta numele de Iazigi, alt'a de Cumani (Kunok) si earasi alt'a de Haiduci; precum romanii isi au pe Campenii, Muntenii, Motii, Mocanii, Marginenii, Tiutiuenii, Moroienii loru, asia ungurii din Transilvania isi au pe secuui si pe ciangaii (Csangó magyar) in partile resaritene ale tierii. Secuui facu partea cea mai compacta, adica mai adunata la unu locu a ungurilor transilvani, de unde colonii de a le loru in cursulu seculiloru s'a latit cu incetulu prin tienuturile curatul romanesci ale Transilvaniei, pana in comitatulu Turdei, precum si in o parte a Moldovei mai virtosu in timpuri de fomete si de resboie, incatul chiaru si astadi emigratiunea din Secuime sub o forma séu alt'a decurge in mai multe direptiuni. — Secuui sunt numai pe la margini si anume in scaunele Murasiu, Giorgiu, Treiscaune si Ariesiu amestecati mai tare cu romani, eara mai inlauntru romanii cati au mai fostu din vechime s'a prefacutu in Secuui, incatul urm'a loru abia se mai cunosc pe unele mici diferintie in portu si pe acea impregiarare, cunca unii din romani inca totu se mai tienu „de legea romanésca“, eara altii au trecutu la alte legi si anume unitii la „papistasia“, eara neunitii la „calvinia“, de unde apoi s'a si nascutu atatea corcituri si renegati in partile acelea.

Secuui in istoria patriei sunt cunoscuti acum ca eroi si semidieci, acum ca órde selbatice si barbare si earasi altadata ca nisces poltoni ticalosi, feiori de ai lui jupanu Pleca-suga, dupa cum adica unu domitoru séu altulu se potea folosi de bratiele, de fanatismulu séu de simplicitatea loru, buna óra că in anii 1848—9.

Secuui se paru a fi in dilele nôstre multu mai toleranti catra ai loru compatrioti romani si sasi vecini, inim'a loru insa sémana a si ingrecata de prepusu greu; ei nu mai credu la nimini oricine cate le spune, séu adica ei credu numai pe minute, eara anume la sateni nici chiaru conduceatorii loru nu mai au nioi o trecere. Esemplulu celu mai batatoru la ochi in acésta privintia este provocarea catu secreta catu pe facia a secuiloru de a nu plati contributiunea, de a nu observa legea timbrului, de a ferbe vinarsu si a sadi tabacu fara nici o tacsă. Boierimea din Secuime si cu dens'a o fractiune din poporul sia pusu

piciorul pragu că se nu plătescă mai multu decatul a opta parte din contributiunea aruncată pe anul 1861; multimea poporului însă era cu banisiorii gata, pentru că în casu de execuție se aiba de unde plati, se nu făsătila a numeră și spesele de execuție militara, care arătă potea face încă părțile atate pe catu și darea întreagă. În mai multe comune poporului sătesc se luă la certă rea cu nobilii și onorarii, său cu asia numitii impenati și pintenati, mai virtosu din cauza lor și a monopolelor, care de și sunt forte grele și apăsatore, totuși celu puținu astădata trebuie se se plătescă.

Se crede astia, ca principalulu scopu alu calatoriei Escel. Sale Domnului gubernatoru conte Emericu Miko prin Secuime este, că se'si puna acolo la faç'a locului tóta silint'a de a induplecá pe fruntasii secuiloru la platirea contributiunii, cum si că se nu se opuna nici poporului, carele póté ca déca nu l'aru desmantá ei, ar' plati regulatu.

Cu nou-alesii amplioati din Secuime inca s'a inceputu o noua calamitate. O parte din aceia n'au niçidecum pregatirile juridice; alii au facutu óresicare cursu de drepturi dupa sistem'a veche, le remasera insa pe capu sume de procese portate nemtiesce si dupa procedur'a austriaca, pe care ofisialii ungari secui nu o cunoscu de locu; eara legile si procedurele vechi civile nu ne sunt de ajunsu pentru referintiele soçiale schimbate si stramutate, mai virtosu in urm'a desfintarii iobagiei, a privilegiilor si aviticitatii; eara condica anumita penală (*Strafgesetzbuch*) Transilvania si Ungaria nu avusera nicidecum, ci aceeasi era suplinita prin ceea ce numim legea consuetudinaria (obiceiulu), arbitriulu (volnicia), bieciulu, alunulu, férale, temniti'a, falang'a, tiép'a, furcile, rót'a etc. Din acestea cause confu-siunea se ivesce pe totu minutulu, intr'aceea securitatea persoñei si averei devine pe di ce merge mai periclitata. Ar' si inca si mai ren, déca instinctulu conservarii de sine nu ar' sili pe comune, că ele insele se ia in persecutiune pe facatorii de rele si se manutienea linistea publica.

Intru adeveru noi inca din partene nu potemu recomandá destulu si din toté poterile compatriotilor de tota clas'a si rangulu, că se'si puna fiecare silintia in sfer'a sa spre a se sustiené linistea publica si securitatea persoñei, averei, onórei, incat u se aratamu lumii, ca de si ne aflamu in confusiuñe cu legile positive, cu atatu insa e mai putin-te legea cerésca scrisa si invescuta in inimele, in fiint'a nostra.

Impregiurari din Marmatia.

(Fine din Nrylu tr.)

III. Despre statul sărelor.

Nu dieci de ani, da cente au trecutu, de candu totu ómeni locu-escu pe aicea, si baremu ca in privint'a materiala, că mare parte nobili au fostu scutiti de totu feliulu de grautati publice — acele au re-masu numai pium desiderium. — Ce e dreptu preotimea din respu-teri au lucratu si indemnatu pe poporu, inse töte ostenelele, töte sfaturile si rogarile au devenitu desierte. — Pe nobili nime a fostu in-stare de ai pote induplëca, iobagimea earasi sub scutulu Domnilorupamentesci nepasatori, indiferinti si numai de pung'a s'a propria interesati a scapatu de astfelu de greutate. Zeu ! credeti Domnilorui, in Marmati'a pana la revolutiune abia s'a aflatu o scóla comunala la care regulatul se sia fosta intreprinsa invatiator'a. Apoi din atatia nemesis fórte bine provediuti, la scóelele gimnasiale, döra au frequentatutatii prunci, cati aru si potutu si debuitu se amble ? Dómne feresce ! si eata acést'a e caus'a fundamentalala, ca precum se va aratá mai la vale — in 2 cercuri administrative primarie curatul romanesci pentru pos-turile oficiale nu s'au aflatu iudividi cu numerulu positiu, ci s'au apli-catul altii de alta limba si relege. — Zeu ! pentru unu poporu, de alt-minte asia bravu, in caracterulu sen geneticu asia nestramutabilu — e lucru rusinitoriu.

Desteptative dara odata fratilor romanî din Marmati'a ! si cau-tati in lumea largă, ce facu poporele Europei, ce face natiunea nôstra din Principate si din Ardealu ; — cu pasi gigantici propasiescui acele luptanduse prin totu feliulu de greutati, care la noi nu 'su asia de cerbicose,— si dupa ce de sub sistemulu derimatu de au remasu nes-cari urme bune, lucruri bine asiediate— au remasu scóelele acuma cu puçina esceptiune in tóte comunele redicate si invatiatur'a incepulta.— Tramitetti dara pruncii vostri la scóelele de voi redicate, de voi sus-tienende, la invatiatori de voi fara osebire de toti platindi, — apoi dupa acea la scóelele mai inalte. Roguve pe totu ce e santu si bine-cuventatu, faceti acésta, ca credetim, fericirea unui poporu, a unei natiuni, nu sta in lad'a plina de bani, in drepturi frumôse dara reu-folosite, — ci in crescere buna, bine nimerita, morala si relegiôsa, in desvoltatele facultatei spirituale si intielesuale. — Aceste numai potu-se aduca unei natiuni onore, mediulce, asupra altora mare inriurintia si preponderantia. Aceste insusiri sunt conducatorulu catra limanulu mantuirei, mantuitoriu din negur'a gresialeloru, din intunerecu la

lumină ce adeverăta; — aceste sunt *paladiile* și *scutul* de catre jugulu apasatoriu și jesuiteriu de drepturi firești și personale, ce ameninția pe românul necultu. — De numi dati credientu, — eata unu exemplu:

Ia Marmati'a abia se afla 4—5 mii de reformati, dara intre densii avendu institute de crescere si fundatuni — se afla mai multi oameni cultivati, decatul intre 160,000 mii romani si ruteni, — prin care calitate, este poteti vedé fratilor, ca o mana de ómeni domnesce asupra tuturoru. Asia face invetiatur'a! — Innegabilu e, ca si noi romanii avemu acumu scóle, dara puçini invetistori buni. — Institutulu preparandialu dela Naseudu — la care din Marmati'a, cu scirea mea numai unulu individuu se afla, — pana adi nu a fostu in stare, din cauza, ca nu de multu s'a intemeiatu — de a ne dá si noua dascali apti — De acésta neaparata trebuintia si delasata crescere a tinerimiei patrunsu fiindu supremulu comite M. Dn. Iosifu Manu si volindu a o devinge — cu ocasiunea instalatiunei sale, da pe mas'a comitetului comitatense in scriisu unu proiectu de sena formatu in privintia fundarei si redicarei unui institutu preparandialu romanu insoçitul cu alumnatu intraneu aicea in cetatea Sigethului — castigandu cu acestu energiosu pasu unu monumentu eternu si suvenire dulce. — Care proiectu, dupa ce insusi elu subscrise o mie fr. v. a. — nu numai fă cu cea mai caldurósa partinire imbraciosiatu, ci acolo in pripă la cóla de subscriere prin Dn. Ioanu Iurca jude primariu se adaose alta mie fr. v. a., prin altii sute dupa sute, si sia insemnatu si spre lauda magiarilor, ca insusu si ei frumóse sume au oferit. Ce e mai multu, comitetulu luandu in deaprope consideratiune acea impregiurare, ca unu atare institutu fora de unu insemnatu capitalu nu se va sustine, despre partea s'a oferédia 15 mii fr. val. a. pe totu poporulu marmatianu fora osebirea nationalitatiloru si relegii a proportiune impariinde si in scurtu stringunde.

Acuma dura capitalulu prin subscrerile de buna voie si sum'a repartienda suie la 22 de mii fr. v. a., care din di ce merge inadinsu cresce. Cea mai urginte lipsa se vede insa a fi castigarea unui fundu scopului corespundiatoriu; dura dupa ce apropietarea acelui din atinsulu capitalu aru absorbe o buna sumulitia — preotimea si seculari romani pentru donarea si resignarea unui fundu fiscalescu care se afla in locul celu mai aptu in piati'a Sigethului, cu unu umilitu recursu sa intorsu la parintiesca si inclinabila anima a prea bunului nostru imperatu, carele pe terimulu crescerei pentru de a inainta cultur'a si promové binele poporului romanu si a castigatu suveniru nesterse. — Care va fi resultatulu viitorimea va vedea. — De altminte programulu insintiendului institutu prin protopopii Marmatiei acuma se intocmesce.

N'amu alta dorintia dara in privintia acésta, numai că sacrificiile jertfitorilor se producă doritulu efectu și acele se asemene grauntiului de mustearu, și apere Domnedieu, că nu cumva în ultim'a analise cu retinere mentală se latiteze o techna de a promovă pe sub mana, pe nesimtite magiarisarea romanilor prin elu. Hei Domnilor! bine mi aducu aminte de principiale, proiectele și tendintele cele fatale ale lui Veselényi, carele cu inst. de copii mici „kisded ovodák“ tient la perirea romanilor din Ardealu, — pentru acea n'a fi de prisosu a face atenti pe respectivii conducatori ai poporului, că cu ochi neador- miti se starnăescă asupra intereselor națiunale, și dela corpulu celu sanatosu de timpuriu să departe die totu cei pote fi spre langedime și totala stricatiune.

(Preparandii dela Naseudu sunt o garantie in contra astorselui de tendintie. De ce reclama unii in contrale? R.)

Din comitatulu Solnocalui de midilocu

11. Main st. v. 1861.

(Capetu.)

Ла Шібоқ пе ла 8 бр€ с'аš adspatč totč попоруљ алегъто-
рів din ачелаші черкѣ; dintre mariapі кіарѣ ші карї нø аž автѣ
dipentč de aleцере, пічі аž фостч ұлсекріші, тұлді ші din Zisač,
пұмай се препондерезе кз терорікареа. — Mariapі kondыші de
dewérta lopč қарпіць, кіткѣ аколо din партеа рошъпілорѣ ва
нұші ұп сөсč D. протопоп ў Георгіє Стапч, ұлайлі de zisa але-
переі карактерісіндегі пе ачеста de адітаторѣ, реакціонарів, ре-
секуляторів шчл., аштептъ кз перъедаре алецереа, — че тірапе
жнес! ұп ачестъ diminéц възъндѣ пе D. Георгіє Філіпч ұлтре
маі тұлді преоді ұп фронтса ғылай пістерѣ iшпеніторів de попорѣ
жнтръндѣ ұп Шібоқ, с'аš сэрпринс de ачестъ жнпрецівраре пе-
аштептатъ, ші кз тікѣ кз таре аž жнчепетѣ а'ші фолосіре тóте
тъестріле сале атѣтѣ пе D. Г. I. ғылнндегі се репъшескѣ, кътѣ
ші провокъндѣ пе алдїи, прекът пе D. Г. Ст. — I. ші Г. В. ші
алдїи с'аš жндеине, ка се репъшескѣ проміцъндѣ тұлте верзі
ші ғскате атѣтѣ kandidatылі рошъпілорѣ, кътѣ ші өлорѣ алдї о-
пораціорї. —

Беделе — прекът дела помър аша ши дела марияри — де

класесе дикъ diminéda чеи 8 nandri, dintre каріл патрэ стътвъсъръ дп вънъ, щі патрэ дп челелалтъ копетъ де сатъ, бойтеле ші оспетъріе ера дикіе din opdіnъчніе; — пе ла 9 бре аѣ дикратъ дп піацъ 2 banderi mariare de кълтърі дноъбіаці, ші імпініаці къ фіатарі дикрэ стрігате ші стрігате де „éjjen Urhazí“ — атвпчі попорълъ с'аѣ ші деспірдітъ дп 2 кастре, dintre каре рошъпії стрігах: „Се тръбіскъ Філіп deпутатъ постръ.“ Прешедінте аѣ deckică adnparea провокъндъ de попоръ — де ва пытъ — с'аѣ алѣгъ deпутатъ пріп аклатациіне, ачестъ апоі о аѣ тълквітъ ла попоръ попа реформатъ din Шібоѣ, апоі аѣ пъшітъ пе трівпъ в. комітеле прімарі Dn. Пелей Лайош, каре аѣ дескрайс терітеле kandidatълі лоръ, къпштіца ла днаінте Европеї, штіпца лішбелоръ ші атвпчі рекомъндъндълъ с'аѣ алѣгъ, ла ачестеа рошъпії респіпсъръ къ „се тръбіскъ Філіп“, mariarii къ „éjjen Urhazí.“ —

Днъ ачестъ аѣ пъшітъ пе трівпъ експротопопълъ рошъпъ D. Александъръ Міка, каре четіндъ програма ла 8рхазі дп лішба romanъ аѣ дикдешнатъ къ тóтъ елочіца са пе рошъпії съ се лъпіе de Філіп, ші се алѣгъ пе 8рхазі челъ пілінъ de терітеле ші алѣвле, дп 8ртъ аѣ провокатъ пе бътъръпълъ протопопъ I. Baida съ маі ворбісъкъ ші елъ пептъръ 8рхазі, ачеста днъ съпіе са пе трівпъ аѣ десфъшвратъ че есте дірентълъ алецері, че есте фръціетатеа ші егалітатеа, кътъ аѣ ремасъ ачесте тóтъ пытai къвітъ de demerpe ші дп Zълаѣ, къндъ къ органісареа комітатълі, кътъ с'аѣ nedipentъцітъ рошъпії ші аколо, каріл fiindъ 65 de miil, ear' челелалте націоналітълі тóтъ лаолалтъ пытai 25 miil, totvshі пе рошъпії пытai къ възъ съвжъде ші къ възъ жъратъ, din сінълъ лоръ iaѣ batжokорітъ, пе атвпчі пічі кътъ е възъ коміcapіt de фрътъ с'аѣ възъ капчелістъ de комітатъ primiandъ dintre ei, — ear' фі дикрэ фортъ дрептъ съ се алѣгъ D. Георгіе Філіп, каре е върбатъ пілінъ de штіпіцъ ші капачітате, ші каре орі къндъ пітъ фаче дестълъ місіонеі възъ деспітъ, ка ші орі чіпъ атвпчі; ла ачесте къвітъ romanії дикрэ вівате аѣ портатъ пе съсъ пе Dn. Г. Філіп, ear' mariarii ръкія къ іррітациіне стрігъндъ „éjjen 8рхазі“. — Днъ ачесте протопопълъ Георгіе Стапчі аѣ пъшітъ къ 10 бтіені лъпігъ сіне ла тіжлокъ ші аѣ претінъ дела комісіоне съ се фактъ вогісаціоне; — атвпчі рошъпії ear'ші аѣ maі pedikatъ пе Філіп, днсе атвпчі попа реформатъ din Крістъръ къ маі тълдъ mariarii, ка пітъ леі а'аѣ agrediatъ пе Г. Філіп, дела каре пытai протоп. Г. Ст. іаѣ дикрэдекатъ, дикр'ачесте banderistii (къльредії) mariarii аѣ дикчептъ а се диктінде пріптрэ рошъпії, стрігъндъ пе врео 150 кътъръ кортълъ зінде ера комісіоне ші кътъr mariarii ші аша десаърцъндъ дикрэ стрігітъ ші стрігъръ, din чёта mariarii ear'ші с'аѣ асупра D. Г. Філіп ші асупра рошъпіоръ, аѣ дикчептъ аї дикблазі, пе възъ аї ловіре, пандриші ші banderistii аѣ дикчептъ а фідіре пріптрэ десетъ ші пе възъ аї кълкаре къ каї, пе алді iaѣ ловітъ къ събіеле, пе алді пандриші къ пъштіле, пе чеі че пе фъсесеръ диккодівіца де banderistii, ачестеа кълрі іаѣ фъгърітъ пе тóтъ влідіе, пе възъ спре подвълъ Шібозлъ, ear' пе алді кътъ Сомешів, ачестъ пе ера се маі дикчете пытъ къндъ аѣ гръбітъ пріп десетъ протопопълъ Георгіе Стапчі спре Філіп, ші dochenindъ пе ачеі першінації agredienці dintre mariarii, провокъндъ ла леі — ачеіа с'аѣ dico'вітъ. —

Дп ачесте тоштіе de крісъ с'аѣ adesveritъ, кътъръ рошъпълъ пептъръ дрептеле сале інтересе еоте гата а'ші пъпера віеуа, пептъръ върбациі пе каріл і къпштіе, кътъръ съпі de adoraціоне ла, е гата а'ші оферіро тóтъ, пепотъпдълъ атвпчі пічі тъгліріле чеде дешерте, пічі терорістълъ челъ пекъмпетатъ.

Днъ ачесте с'аѣ дикчептъ вотісаціоне, съвъ декресълъ ачестеа апоі mariarii ші аѣ фолосітъ тóтъ тъєсігріе de ітрігатъ, пытai оателе mariare пыре ші тестекате леаѣ пріпітъ ла вотісаціоне; възъ парте din іndeleneцінда lopъ с'аѣ респіпдітъ пріптрэ рошъпії, пе каріл парте іаѣ тероріатъ, парте іаѣ ademenitъ къ промісіоні dіверсе, парте іаѣ коркітъ къ беятъръ ші къ атвъ тіжлъбъ, — днсе пічі аша пытai сперандъ деспре десвітълъ дорітъ, атвпчі „longrendum dictu!“ аѣ пъшітъ ла тіжлокъ маі съсъ пъштілъ експротопопъ D. Александъръ Міка, преотълъ рошъпъ din Ііглеанъ Теодоръ Компанъ, преоції din Проданешти, Mіршидъ ти челъ певітъ din Fiakъ, аѣ дикчептъ а decmenta пъбліче пе попоръ, аѣ дикчептъ а аїтаре ші а калампіаре пе D. Георгіе Філіп ші пе чеіалалді дикделенцінди рошъпії, каріл маі ретъсесеръ кредитіощі пріпчіпілъ націонале, кътъ реле потъ фі пе лътъ тóтъ леаѣ върфітъ асупра Dn. Філіп пытъ ші чудіре ші атвъ кътъ аѣ штітълъ есакъета, пріп ачесте апоі с'аѣ толіпсінъ таре парте а попорълъ.

Ла тóтъ ачесте аѣ маі adasъсъ тълтъ, къ възъ преоції пе аѣ венітъ къ търтеле сале ла алецері, ші аша търтеле аѣ тъблалтъ ретъчіндъ фъръ пъторі, ачестеа съпі: преоції din Keodъ, Франішъ, Сеплакъ, Іпеѣ, Dominiн, Mіпeѣ, Kіmібръ, Іігані, Герчіеї, Ортелекъ, Креакъ, Фіртівішъ, Кочіеѣ, Кошіеѣ шчл.

Ла ачестъ дегръдътърэ фантъ аѣ маі конфіптътъ днъ съзъ тѣзъ-zi ші I. В. протопопълъ, кървіа днъ къвъптареа цінѣтъ dimi-

пéцъ възъ mariarii маі тарі аѣ дикчептъ аї арпікаре дп окі, кътъ къ кътъ опоре аѣ автълъ la eї пъпъ актъ, кътъ а'аѣ ізвітъ ші сті-матъ, ші totvshі актъ eї komprromіte, ear' алді iaѣ datъ се прі-чепъ, кътъ тегрэндъ кътъ каоъ 'лъ ворѣ тока дп капъ, дес-къшма пе се ва авате dela іntereсsълъ рошъпіоръ, аша ші ачеотъ бътърълъ дикрэгъпъ къ чеіалалді — парте пріп портареа са дик-трэ попоръ, парте пріп къвітеле сале, — се фъкъ десерторъ на-діпней сале. —

Актъ жадече лътма аічі, къ аре че жадекъ.

Жадече лътма кріма ші пефроптатеа ші аічі съвършітъ din партеа фраціоръ mariarii! дрептате! о дрептате!! жадекатъ дроптъ Dóme!!!

Пе ла 6 бре сérъ Dn. Г. Філіп се възъ констражесъ а ре-пъшіре, къчі асіа і ретъсесе попорълъ din врео 10 оате romanе неклътітъ кредитіосъ, дечі аѣ капітлатъ D. Філіп рошъпълъ челъ сінчеръ ші пілінъ de штіпіцъ ші de спірітълъ adesverulvі, ші къ дъпсълъ аѣ капітлатъ ші касса національ romanъ дп комітатълъ Солпокълъ de тіжлокъ въпдътъ кіаръ ші de таре партеа філоръ націонеї — терорісці. —

Попорълъ e demnъ de тóтъ опореа, днсе дикделенцінда ла — дп фроптъ къ преодії чеі clavі de ѣпцеръ, ші сервілі терітъ аічі тóтъ контептареа ші коміпътіміреа. —

Къ окасіоне агресіоне днаінте de amézі дикрепрінсъ de кътъръ mariarii асупра рошъпіоръ, чеіа аѣ фъкъ ші врео дое пышкътърі спре рошъпії. —

Днъ че dintre дозе miil ші шенте алегъторі конскріші аѣ фостъ вататъ тóтъ сателе mariare афаръ de Шібоѣ, дикъ асіа се pedikace ватвріле ла 8рхазі пытъ ла 650, пытъ атвпчі Філіп къпътасе dela възъ пытai рошъпії некоркітпівері din сателе мес-текате пытъ ла врео 150 ватврі; атвтъ ера се дикрэ la ватврі сателе пыре romanе, — днсе стїпгачъ дикформате — ші толіп-сіті; din знеle сате пыре romanе пе аѣ фостъ пітене, din атвпчі фортъ пытai, — аічі терітъ а фіре обсерватъ, кътъ Александъръ Барвъловіч преотълъ romanъ din Kіlібра, прекът ла adnparea de комітатъ ціпвтъ дп 4.—8. Марців, аша ші аічі la алецереа de аблегатъ пытai пе възъ філів фортъ съвратекъ, съреапъ ші непре-чептълъ алъ сеъ, ші пе алді възъ дп попоръ ла'аѣ тръмісъ, каріл дп ѣтъе локрілъ аѣ вататъ дп контра рошъпіоръ, асігнідъші кокарде mariare пе къчъле; — пітъ астфелів аѣ автълъ істрик-ціоне de a касъ?

Надівна зіче „Dóme пе ле сокоті лоръ ачестъ пъкатъ, къ пе штів че факъ.“ — Chi el ре'птірче съ-ші вѣдъ пъкатълъ.

Din ачесте пітъ жадека орчине кътъ тегрѣ ші кътъ аѣ терсъ требіле пе ла ної. —

Ла дикчептъ — автълъ тѣтъ mariarii, кътъръ пе ворѣ пытъ реши — аѣ дикрэватъ віче-комітеле прімарі пе D. Г. Філіп, кътъръ промітесе, къ се ва діпі de програма комітатълі, каре програмъ артълъ дп кътева пытіе коміпсъ, аѣ респіпсъ din Dn. Філіп, кътъ е възъ ачеа програмъ, пытai кътъ пытълъ че а-тіпіе възіоне Трапсілваніе некондіционатъ, пе 'лъ пітъ прімі ші апера, ка пе възъ фантъ контрапріз пріпчіпіелоръ націонале але рошъпіоръ, —

P. - C. X.

К а з с а З а р а н д ы л ь
ші пъттареа легаль а съпремълъ комітеле Dn. Ioanе Pіpoшъ а арасъ фортъ таре атепціонеа рошъпіоръ de пріп тóтъ локріле, каріл пе се потвръ контені а пе ла грътъді къ адресе престе адреое пептъ леіала ші легала пъттареа іа Іастрітате Сале, ас-кърпандълъ de nedibica стімъ ші сімуатіе din тóтъ ѣн-гіріле.

Noї пълікътъ аічі пытai възъ респіпсъ ла адреса жадівіе romanе стїдіосе дп Biena:

„Преа стімацилоръ domnі ші фрацъ!“

Пъзіреа адеверулъ ші а дрептатеі есть datopinga de къп-тепіе а фіѣкъръ патріотъ, каре с'а ресолватъ ла пъттареа сарчі-ніе дерегъторіаіе. А фаче възъ че віне патріеі престе datopingu, есть възъ терітъ. Імпіліреа datopinga пе е терітъ. Імі тъ-глълескъ а то фі отрѣдітъ дп кіттареа теа ка комітє съпремъ алъ комітатълъ Zapandъlъ — днъ пътерімі — а'мі фаче пытai datopinga ші пресъпопъндъ, къ Domпiele Востре ші стрѣданіа асть дп дикрэвіръріле de фантъ о афлакі деітъ de стімъ, пе пытai прімесъ къ чеа маі таре кълдъръ сінчерулеве сімдеміпте de стімъ атвтъ de пътеріче de дикрэвіръріле спірітълъ, чі ве асі-гързѣ, къ адреса Dвостре, кареа mi ле а adвoѣ, ва фі пъстратъ пептърэ стръпеподіші, ка възъ преа скъпъ тесаагръ прішітъ дела жадівіе дикделенціцъ romanъ, ка се вѣзъ кътъ аста дп anvâlъ Domпieлъ 1861, дп anvâlъ konkordie іепераді а рошъпіоръ, a фостъ фана ші търіа націонеї. Xondolъ, 28/16. Mai 1861.

Ală Domпieлоръ Востре амікъ

Ioanе Pіpoшъ,
комітє съпремъ алъ комітатълъ Zapandъlъ.“

Графълъ падівнен оъсешті емисе дп 5. Маів ən. к. кътъръ офіціолателе сасе о провокаре, пріп каре ле дпвітъ, ка оъші алэгъ ші тръмітъ депітаций аleshі дпзъ констітюціоне пріп adunante dictrikatane, кътъ 2 de скаждъ се ё dictrikatъ la decki-dereea універсітъді; каре ва ҳрта дп 24. Іспіш, къндъ університета націонел съсешті лші ва ре'чепе актівітатеа. Ка обіекте mal de къпетеніе dc пертрактаре дпнапітте de тóte decémnъ: органисаціяна ждекъториелоръ ші чесцівнеа теріторіалъ.

„Претенцијіле націонелоръ констітутіве (ständische) дпдрептъцітіе дпзъ дрептъцітъ історікъ тревье не бась къвепітъ ші дрептъ а се тіжлоци ші оплана къ претеноівніе челоръ че пъзъ актъ нп ераш політічеште дпдрептъцітъ. Ва съкчеде ачеста, атвпчі ва фі секвратъ пачеа ші Ферічіреа патріе постро пентръ тотъдезна. Чёрта чеа преа стрікъбось а попорълоръ че о локзескъ ва діппріеа пентръ тотъдезна ші чеа але къроръ пърері стадъ актъ атътъ de дпппопчішате фадъ тп фадъ, ка асеменеа дпдрептъцітъ, се воръ грвпа лтпгъ олалъ ка егальдпдрептъцітъ дп корпврі про-пріе націонале ші 'ші воръ дптрвпі пттеріле тп конкордіе пъ-чітъ спре бінеа тотъдезна.“ Съпт къвітеле емісівлі, дпзъ каре се аратъ допінца, ка съ се алэгъ бърбаді де ачеіа, каріл се кътъпніескъ біне серіосітатеа тімпвлі, пептрвка дптрвпі съ факъ ка съ речітъ ші маі дпкодо — „unus populus. (Unus populus съпт къвітеле прівілєцівлі Andreean, дп каре ее зіче еспресі, къ комітеле Сібілвлі се нп кътезе а пнне оффіціалі пріп комітате ачеле, „не каре нпі воръ алэгъ попорълоръ“, (еаръ нп нп-таї попорълоръ сась. Bezi прівілєцівлі дп Шіпкаі пачіна 253 din къвітъл дп къвітъл. P.)

Унгаріа. Десватеріле спечіалі асвпра адресеі аж дпчеп-пятъ дп 7.; романії дінтре карі 9 вотісасеръ пентръ ші 5 дп контра адресеі, еаръ 4 аж авсентатъ воръ аве актъ маі твдітъ дптъ. Пъзъ актъ Dn. Владъ ворбі пентръ адресъ форте къ-дросч къ dedikacіоне історікъ, атътъ пентръ Бъпатъ ші роштілі din Унгаріа кътъ ші пентръ Apdealъ ші ресініце пріп фадте історіче дпвініріле де реакціоне архікате асвпра націонел романе, каре с'а лвпнатъ тотъдезна пентръ дрептърі націонале. Дп ҳртъ тръгнідъ вълдъ престе челе dela 48 сперёзъ, къ диета актъ ва фаче въне тóте, къ окасіонеа ші тімпвлі нпі ліпсескъ. — Токма пріпимъ дртъторівлі Телеграмъ:

ТЕЛЕГРАМДЛЪ ГАЗЕТЕЙ.

Песта, 11. Іспіш п. Дпзъ че ші челе маі дпфікошате дпкордърі але романіоръ дптръ фінсареа прінципівлі фіндамен-таль de densітъ дпдрептъціре національ с'а ѡ потікнітъ де тажо-рітатеа діетеі (ad. аж фостъ реонінс де кътъ тажорітате), се фъкъ астъзі ші amendmentъ (адекъ дпдрептартаре дп проіектъ пропага-съ) дп прівінда Apdealъ, каре нп реквпоще уніонеа, про-тестъндъс дп контра сіліе, каре къ тóте къ ф' de Бабешъ ші Попа къ інітошіл дп лвпнъ аператъ, влдъ тотъ се роієтъ фъръ а се рефражніе.

(Ва се зікъ, къ делікателе апромісівні де а реквпоще ега-літатеа дрептъцілоръ се ё рътънзітъ ші педсъ, чине штіе да че волнічіе а воръ фъръ капъ ші кътътъ!! Sera parsimonia in fundo! P.)

Белградъ, 9. Іспіш п. Дпзъ date оффібсе не Брата Ма-рішкода а пріпс'о къпітапвлі де персекторі — дп сатвлі де лъпгъ Apadъ Съптіона дптр'о фабрікъ, къ зпз Карлъ Мілер прес-сътівілъ үчігъторів, че ші а datъ ізтеле къпіоокуте — ші каре се персеккітъзъ актъ тереі, ка үчігъторів алві Nemesh.

Къ органісареа тацістратвлі авврътъ зіле нъдьшітіре ші десватері престе десватері афандъ преа афандъ таітітре, къ скопъ де а не есторче о къпделецере. —

Жэрпалеа стрійне din тóте Европа се оквпъ актъ къ тра-ціреа копоекіцелоръ асвпра Італіе дпзъ тóргреа сінгларвлі бърбатъ конте Каміло Бенсі de Кавръ, каре ші нп патвлі торції дінік консултъ къ колеїї съї ministerial, атътъ ш'а ізвітъ націонеа ші уніреа еі, дп фавбреа къреіа нп ш'а крвдатъ пічі віеаца.

Дп каса de съсъ а Англіе зіце Lordul Wodhouse апн-дъндъ тóргте лві, къ ea пентръ Італіа дп кріса де фадъ е о-калатітате цепераль.

Пресіа. Дп Берлінъ се дпкісъ диета пріп месацівлі ре-челві дп 5. Іспіш, дп каре твдьтеште рецеле репресентан-дълоръ націонеа, къ іа ї datъ тіжлоche спре а птті органіса армата кътъ чеа птсъчонеа потестъді Пресіе, каре ді даі пттере а ста-піе пічоръ армадъ пентръ апърареа са ші а Цертаніе. Реладі-ниліе фадъ къ пттеріле ле зіче къ 'съ астфеліз дпкътъ нп лесне се воръ контрвра пріп месації серібсе. —

Escriere de concursu.

Pentru postulu de invetiatoriu la scola normala romana de ritu greco-orientale in Santu-Miclausiu mare, cu care sunt impreunate, pe lunga unu salariu anualu de 336 fr. v. a. si cortelul naturalu, urmatorele emolumente :

- a) 50 metrete de grau curatu.
- b) 25 " mestecatu ori porumbu.
- c) 100 punti de sare.
- d) 50 punti de luminari.
- e) 2 $\frac{1}{4}$ jugere pamentu de semanatu, si
- f) 7 $\frac{1}{2}$ stangini de lemne de focu.

Competitorii ce voliescu a ocupa postulu acesta au de a'si aster-не petituiile provediute cu documentele necesarii la subscrisa dere-гatoria orasiana pana la 21. Iulie 1861.

Comuna S. Miclausiu mare
in 2/14. Maiu 1861.

КАСЬ ДЕ ВЪНЗАРЕ.

Каса №. 331 търгвлъ вачілоръ се вінде din тъпъ ліверъ. Пропріетарівлъ дпфоршэзъ маі деандре.

(2—3)

August Lassel.

Inscintiare

de

ASECURANTIA.

Subscrissii au onore de a aduce prin acésta la public'a cunoscinta, ca densii au primitu a genti'a primaria a societatei asecu-рatore Phoenice in Vien'a concesionata dela in, locuri, si intemeiata cu unu capitalu originalu de 3000000 fr.

si 'si au functionarii sei in locurile subinsemnate.

Societatea asigura sub garantia deplina si pe lunga cea mai re-pede despagubire in casu pagubitoriu :

a) In contra pagubei prin focu (déca acésta e causata prin ful-geru) case si cladiri, de si acelea se aru fi vatematu prin midilócele folosite la stingerea focului, seu déca acelea spre scopulu acesta se aru fi trasu o parte ori de totu josu; apoi fabrici, maschine, deposi-turi, mobile, miscatoare, bucate in grauntia si in paie, vite, marfuri s. a. s. a.

b) Averi calatoare pe apa, pe uscatu si pe drumulu de feru.

Premiele ficsate sunt dupa putintia forte mici si facia ou alte so-cietati de asecurare cu una preferintia batatorie la ochi.

Asigurarea are potere numai decatu dupa primirea propunerei, si poliçele inca indata se admanuâ.

Informarea mai de aprópe despre acésta, precum si condițiuni-le generale ale asecurarei, se potu vedé la subscrisa agentia prima-ria si la agentii esterni.

Agentia primaria Remenyik si fii,

Tergulu graului casa Nr. 326.

Agentii esterni:

Agnita: DD. D. Theil; Gerlau: M. T. Schuller; Bodu: F. Meier-zer; Orestia: I. I. Wellmann; Cernatufulu: L. Binder; Deutsch-Kreutz: M. A. Schuster; Ibasfalau: A. Schmidt; Fogarasiu: M. Alzner; Apoldu mare: C. F. Boer; Cincu mare: I. Iacob; Helchii D. I. Foith; Sibiu: I. Zürner et Mathias; Hermann: D. I. Burg; Chisdu: M. Ehrlich; Cartia: I. C. Melzer; Kézdi Osorhei: Császár Mihály; Nocriu: D. E. Heinrich; Feldiora: L. Schirkányer; Seica-mare: B. Metz; Mediasiu: W. Wolff; Sebesiu: E. Grasser; Nou: I. Köpe; Christianu: A. Porr; Nucetu: G. Galtér; St. Petru: M. Salmen; Pretei: G. Binder; Cohalnu: M. Conradu; Miercurea: E. F. Schiemert; Resinovu: I. Ziegler; Sercaia: C. Kraft; Sigisiora: C. Fischer; Presimeriu: L. Gross; Uzonu: Benedek Ignácz; Gim-bavu: L. Grünhet; Zizinu: L. Papu; Codlea: C. Bolesch.

In locurile unde inca nu'su denumiți agentii, se voru denumi catu mai curundu.

Кърсріле ла бърсъ дп 11. Іспіш к. п. стадъ ашев:

	Вал. азет.	Фр. кр.
Галвіні джигертешті	6	65
Ағсвэргъ	138	50
Londonъ	139	50
Липримтвілъ національ	80	—
Овлігацийе металіческіе de 5 %	68	15
Акційле ванклаві	779	—
" кредитілі	178	40